

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

PRILOGA 3

POROČILO O INTERVJUJIH Z ZBORNICAMA

(Besedilo ni jezikovno pregledano)

Pri pripravi poročila so sodelovali:

Sodelavci Centra RS za poklicno izobraževanje: mag. Tina Klarič

Zunanji sodelavci: Karmen Stolnik

Tehnično uredila: Karmen Stolnik

Ljubljana, 2018

KAZALO VSEBINE

1	METODOLOGIJA.....	1
1.1	Osnovna raziskovalna metoda.....	1
1.2	Populacija, zajeta v raziskavo.....	1
A.	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS).....	1
B.	Gospodarska zbornica Slovenije (GZS).....	1
1.3	Postopek zbiranja podatkov in instrument.....	1
1.4	Opis postopka obdelave podatkov.....	3
2	REZULTATI IN INTERPRETACIJA.....	4
I.	Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo.....	4
II.	Komunikacija in sodelovanje.....	11
III.	Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva.....	13
3	ZAKLJUČEK.....	22
4	VIRI IN LITERATURA.....	24
5	PRILOGE.....	25
5.1	PRILOGA C: Protokol za delno strukturiran intervju z zbornicama.....	25

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajeništva - OZS</i>	4
<i>Tabela 2: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajeništva - GZS</i>	5
<i>Tabela 3: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajeništva - skupaj</i>	6
<i>Tabela 4: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - OZS</i>	6
<i>Tabela 5: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - GZS</i>	7
<i>Tabela 6: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - skupaj</i>	7
<i>Tabela 7: Druge promocijske aktivnosti - OZS</i>	7
<i>Tabela 8: Druge promocijske aktivnosti - GZS</i>	8
<i>Tabela 9: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev – OZS</i>	8
<i>Tabela 10: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev - GZS</i>	8
<i>Tabela 11: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev - skupaj</i>	9
<i>Tabela 12: Pričakovanja od vajeništva - OZS</i>	9
<i>Tabela 13: Pričakovanja od vajeništva - GZS</i>	10
<i>Tabela 14: Pričakovanja od vajeništva - skupaj</i>	10
<i>Tabela 15: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva - OZS</i>	11
<i>Tabela 16: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva - GZS</i>	11
<i>Tabela 17: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva – skupaj</i>	11
<i>Tabela 18: Svetovanje delodajalcem - OZS</i>	12
<i>Tabela 19: Svetovanje delodajalcem - GZS</i>	12
<i>Tabela 20: Svetovanje delodajalcem – skupaj</i>	12
<i>Tabela 21: Vključenost v pripravo NIV - OZS</i>	13
<i>Tabela 22: Vključenost v pripravo NIV - GZS</i>	13
<i>Tabela 23: Vključenost v pripravo NIV – skupaj</i>	14
<i>Tabela 24: Sodelovanje pri pripravi KPU - OZS</i>	14
<i>Tabela 25: Sodelovanje pri pripravi KPU - GZS</i>	14
<i>Tabela 26: Sodelovanje pri pripravi KPU – skupaj</i>	15
<i>Tabela 27: Vloga pri ocenjevanju znanja - OZS</i>	15
<i>Tabela 28: Vloga pri ocenjevanju znanja - GZS</i>	15
<i>Tabela 29: Vloga pri ocenjevanju znanja – skupaj</i>	15
<i>Tabela 30: Izvedba vmesnega preizkusa – OZS</i>	16
<i>Tabela 31: Izvedba vmesnega preizkusa – GZS</i>	16
<i>Tabela 32: Izvedba vmesnega preizkusa – skupaj</i>	16
<i>Tabela 33: Verifikacija učnih mest - OZS</i>	17
<i>Tabela 34: Verifikacija učnih mest - GZS</i>	17
<i>Tabela 35: Verifikacija učnih mest – skupaj</i>	17
<i>Tabela 36: Usposabljanje mentorjev - OZS</i>	18
<i>Tabela 37: Usposabljanje mentorjev - GZS</i>	18
<i>Tabela 38: Usposabljanje mentorjev – skupaj</i>	18
<i>Tabela 39: Izvajanje vajeništva – OZS</i>	19
<i>Tabela 40: Izvajanje vajeništva – GZS</i>	19

<i>Tabela 41: Izvajanje vajeništva – skupaj</i>	20
<i>Tabela 42: Načrtovanje v prihodnje – OZS</i>	20
<i>Tabela 43: Načrtovanje v prihodnje – GZS</i>	20
<i>Tabela 44: Načrtovanje v prihodnje – skupaj</i>	21

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Zavihki na spletni strani OZS</i>	4
<i>Slika 2: Zavihki na spletni strani GZS</i>	5

UPORABLJENE KRATICE:

GZS – Gospodarska zbornica Slovenije

OZS – Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije

OOZ – Območna obrtno-podjetniška zbornica

CPI – Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje

MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

ŠSS – šolska svetovalna služba

FURS – Finančna uprava Republike Slovenije

ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

MF – Ministrstvo za finance

KPU – katalog praktičnega usposabljanja

NIV – načrt izvajanja vajeništva

OŠ – osnovna šola

AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

1 METODOLOGIJA

1.1 Osnovna raziskovalna metoda

Izvedli smo kvalitativno raziskavo, ki jo Mesec (1998) opredeli kot raziskavo, pri kateri osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, sestavljajo besedni opisi ali pripovedi. Pri tovrstnih raziskavah ne moremo govoriti o reprezentativnem vzorčenju in statističnem posploševanju na širšo populacijo.

Ker ne bomo proučevali večjega števila oseb, da bi prišli do posplošenih ugotovitev, ampak bomo raziskovali posamezne primere, bomo izvedli pluralno študijo primera, kot vrsto kvalitativne raziskave. Študija primera je celovit opis posameznega primera in njegova analiza (opis značilnosti primera, dogajanja). Namen študije primera je odkrivanje povezav, struktur, obrazcev interakcij in zakonitosti interakcij med sodelujočimi, ocenitev uspešnosti dela ali napredka v razvoju (prav tam).

1.2 Populacija, zajeta v raziskavo

A. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS)

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS) je krovna organizacija, ki skupaj z 62 območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami (OOZ), tvori obrtno-podjetniški zbornični sistem. OZS in vse OOZ so samostojne pravne osebe, vodijo pa jih obrtniki-funkcionarji prostovoljno. (<http://www.ozs.si/Ozbornici/Predstavitev.aspx>, pridobljeno: 18. 8. 2018)

B. Gospodarska zbornica Slovenije (GZS)

GZS je največja, najmočnejša in najvplivnejša povezava gospodarstva v Sloveniji. Njeno temeljno poslanstvo je izboljševanje poslovnega okolja, kar posledično omogoča večjo gospodarska rast. GZS je mrežno organizirana in pokriva tako vse regije Slovenije kot tudi panoge dejavnosti. Poleg lobističnih aktivnosti nudi širok nabor najrazličnejših storitev podpore poslovanju podjetij doma in v tujini.

(https://www.gzs.si/o_gzs/vsebina/Organizacija-GZS/Kdo-smo, pridobljeno: 18. 8. 2018)

1.3 Postopek zbiranja podatkov in instrument

V raziskavi smo uporabili tehniko delno strukturiranega intervjuja, kar pomeni, da smo imeli vnaprej pripravljena vprašanja, ki pa smo jih med intervjujem po potrebi dopolnjevali s podvprašanji. Intervju z OZS smo izvedli ustno, junija 2018, in sicer tako, da smo sodelavci CPI-ja obiskali zbornico izvedli pogovor z g. Mitjem Korunovskim. Intervju je trajal približno

45 minut. Intervju z GZS smo prav tako izvedli junija 2018, vendar pisno – po e-pošti smo jih poslali vprašanja, na katerega so nam nato odgovorili.

Za potrebe naše raziskave smo za delno strukturiran intervju pripravili 15 odprtih vprašanj s pripadajočimi podvprašanji. (PRILOGA C – Protokol za delno strukturiran intervju z zbornicama).

Vprašanja smo razdelili na 3 področja/sklope:

I. Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo (5 vprašanj)

- 1. Katere aktivnosti ste do sedaj izvedli za informiranje in spodbujanje podjetij za izvajanje vajeništva? (navedite konkretne primere: načine informiranja, promocije ipd., morebitni info material, spletna stran, število delavnic/srečanj, ...)*
- 2. Na kakšen način informirate in podpirate majhna in mikro podjetja?*
- 3. Katere druge promocijske aktivnosti izvajate za spodbujanje vajeništva?*
- 4. Kako podpirate mlade pri iskanju delodajalcev?*
- 5. Kaj pričakujete od razvoja vajeništva? Kako vidite vlogo zbornic?*

II. Komunikacija in sodelovanje (2 vprašanji)

- 1. Ali menite, da so pri izvajanju vajeništva jasno razdeljene vloge in odgovornosti vseh udeleženi? Kako vidite svojo vlogo?*
- 2. Kako poteka svetovanje delodajalcem za izvajanje vajeništva? Katera so temeljna področja svetovanja?*

III. Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva (8 vprašanj)

- 1. Ali sodelujete s šolami in delodajalci pri pripravi načrta izvajanja vajeništva (NIV)? Kako?*
- 2. Ali sodelujete pri pripravi katalogov za praktično usposabljanje z delom (KPU)? Kako?*
- 3. Kakšna je vaša vloga pri ocenjevanju znanja?*
- 4. Kako potekajo priprave na izvedbo vmesnega preizkusa? So kje kakšne ovire, težave, dileme? Katere? Kako se jih lotevate?*
- 5. Kako ocenjujete trenutne rešitve za verifikacijo učnih mest? Predlagate kakšne spremembe?*
- 6. Kako komentirate trenutne rešitve glede usposabljanja mentorjev? Načrtujete kakšne spremembe?*
- 7. Kako po vaši oceni poteka uvajanje vajeništva? Kje vidite močne vidike? Ali ste naleteli na kakšne težave? Kakšne? Kaj se kažejo kot dobre prakse?*
- 8. Katere korake načrtujete za novo šolsko leto in katere srednjeročno, dolgoročno?*

1.4 Opis postopka obdelave podatkov

Osnovno empirično gradivo – zapise intervjujev – smo najprej uredili in transkriptirali (prepisali). Nato smo posamezno besedilo razčlenili, da smo dobili enote kodiranja in jim pripisali temeljne pojme oziroma kode. Potem smo iz množice pojmov izbrali tiste, ki so relevantni za našo raziskavo in jih združili v kategorije. Kategorije smo nato primerjali med seboj in jih razporedili v domnevne odnose, na podlagi česar smo potem oblikovali končne interpretacije. Odgovore intervjuvancev smo v posameznih primerih razvrstili v več kategorij, zato število odgovorov v nekaterih tabelah ni enako številu intervjuvancev.

2 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

I. Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo

1. Katere aktivnosti ste do sedaj izvedli za informiranje in spodbujanje podjetij za izvajanje vajeništva? (navedite konkretne primere: načine informiranja, promocije ipd., morebitni info material, spletna stran, število delavnic/srečanj, ...)

A. OZS

Tabela 1: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajeništva - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Spletna stran.	Informacije za delodajalce.
Območne zbornice.	Preko e-pošte pošljemo informacije, katere nato objavijo v lokalnih glasilih. Zbori v Ljubljani. Predstavitve na območnih zbornicah.
Učenci.	MOS Celje – na sejmu imamo t. i. ulico obrti in t. i. vajeniško pisarno – obiščejo jo učenci.
Osebno svetovanje, telefonsko svetovanje in svetovanje po e-pošti.	Individualno svetovanje.
Delodajalci.	Obisk delodajalcev s sklenjenimi pogodbami.

Na OZS so navedli, da delodajalce informirajo preko spletne strani, območnih zbornic ter jih osebno obiščejo. Pregled spletne strani je pokazal, da imajo na področju vajeništva na OZS naslednje zavihke:

Slika 1: Zavihki na spletni strani OZS

Vsem zainteresiranim svetujejo/odgovarjajo na vprašanja osebno ali preko telefona in e-pošte.

Do učencev pristopijo na MOS-u v Celju, kjer jih obišejo učenci 2. in 3. triade, lani jih je npr. obiskalo 45 šol oz. približno 1.500 učencev. Za učence pripravijo predstavitev poklicev, vajeništva ipd.

B. GZS

Tabela 2: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajeništva - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Spletna stran.	Informacije za delodajalce.
Družbena omrežja.	Facebook, Twitter, blog na spletni strani GZS.
Mediji.	Tiskani mediji: Članki in intervjuji v časopisih, revijah, glasilih (Glas gospodarstva, Papir, Delo, Finance, Dolenjski list, Primorske novice itd.) TV, radio, spletni portali: Članki, oddaje, novice na: RTV SLO, Radio Center, TV Velenje, Pop TV, Siol, Svet24, Delo idr.
Publikacije v tiskani in e-obliki.	E-bilten Poslovni tednik GZS. Tiskana zgibanka z osnovnimi informacijami za delodajalce. Obsežnejši priročnik za delodajalce.
Delodajalci.	Osebni obiski podjetij in poslovnih enot. Informiranje delodajalcev vključenih v vajeništvo na SŠ.
Regijske zbornice.	Predstavitve za podjetja na regijskih zbornicah.
Učenci.	Tržnice poklicev na OŠ, roditeljski sestanki, informativni dnevi. Informativa.
Osebno svetovanje, telefonsko svetovanje in svetovanje po e-pošti.	Individualno svetovanje.
Drugo.	Okrogle mize, sestanki z drugimi vpletenimi v vajeništvo (FURS, ZPIZ, ZZZS, CPI, MIZŠ), mednarodni projekti.

Na GZS so navedli veliko aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij, pa tudi drugih deležnikov.

Podjetja (pa tudi ostale deležnike) informirajo preko spletne strani. Pregled spletne strani GZS je pokazal, da je slednja res zelo bogata z informacijami tako za podjetja, kot za mentorje pa tudi za vajence in njihove starše. Najdemo tudi t. i. ambasadorje vajeništva in blog.

Slika 2: Zavihki na spletni strani GZS

DOMOV	VAJENIŠTVO	VAJENCI Informacije za vajence in njihove starše	PODJETJA Informacije za podjetja	VERIFIKACIJA učnih mest VAJENIŠTVO in PUD
MENTORJI	Ambasadorji vajeništva	AKTUALNO	BLOG	KONTAKTI

Izdali so zgibanko in priročnik za delodajalce v tiskani obliki, obveščajo pa jih tudi preko e-biltena Poslovni tednik.

Delodajalce osebno obišejo, informirajo pa jih tudi na sestankih na šolah.

Na regijskih zbornicah pripravijo predstavitve za delodajalce.

Aktivni so na družbenih omrežjih, v tiskanih in drugih medijih objavljajo članke, novice ipd. za vse deležnike in širšo javnost.

Nudijo osebno in telefonsko svetovanje ter svetovanje preko e-pošte.

Organizirajo tudi razne okrogle mize, sestanke. Vest o vajištvu širijo tudi preko raznih mednarodnih projektov.

C. SKUPAJ

Tabela 3: Aktivnosti informiranja in spodbujanja podjetij za izvajanje vajištva - skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Spletna stran.	1	1	2
Območne, regijske zbornice.	1	1	2
Učenci.	1	1	2
Svetovanje (osebno, telefonsko, po e-pošti).	1	1	2
Delodajalci.	1	1	2
Družbena omrežja.	/	1	1
Mediji.	/	1	1
Publikacije v tiskani in e-obliki.	/	1	1
Drugo.	/	1	1

Obe zbornici informacije delodajalcem, pa tudi drugim deležnikom, nudita na spletni strani. Svetujeta preko vseh kanalov: osebno, telefonsko, elektronsko.

Povezujeta se z območnimi in regijskimi zbornicami, preko katerih informacije skušata deliti na regionalni in lokalni ravni.

Delodajalci obiščeta tudi na delovnem mestu.

Učencem se skušata približati na MOS Celje, na Informativi, na informativnih dnevih, tržnicah poklicev po OŠ, družbenih omrežjih, ...

GZS je aktivna tudi v tiskanih in drugih medijih.

2. Na kakšen način informirate in podpirate majhna in mikro podjetja?

A. OZS

Tabela 4: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Individualno svetovanje.	Individualno svetovanje na licu mesta ali po telefonu.

Na OZS majhnim in mikro podjetjem nudijo dodatno individualno svetovanje.

B. GZS

Tabela 5: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Podobno kot vsa ostala podjetja.	Preko vseh kanalov in načinov, ki so navedeni v odgovoru na prejšnje vprašanje.
Administrativna pomoč.	Skušamo jih olajšati celoten postopek vajeništva, zmanjšujemo jim administrativne ovire – podpiramo jih pri izpolnjevanju obrazcev.
Povezovanje.	Povezujemo jih z drugimi podjetji.
Individualno svetovanje.	Osebni obiski podjetij.

Na GZS majhna in mikro podjetja informirajo na podoben način kot vsa ostala podjetja, nudijo pa jim še dodatno individualno svetovanje, pomoč pri administrativnih zadevah ter jih skušajo povezati z drugimi podjetji.

C. SKUPAJ

Tabela 6: Informiranje in podpiranje majhnih in mikro podjetij - skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Individualno svetovanje.	1	1	2
Podobno kot vsa podjetja.	/	1	1
Administrativna pomoč.	/	1	1
Povezovanje.	/	1	1

Obe zbornici majhnim in mikro podjetjem nudita dodatno individualno svetovanje, na GZS pa so izpostavili, da jim nudijo še pomoč pri administrativnih zadevah ter jih skušajo povezati z drugimi podjetji.

3. Katere druge promocijske aktivnosti izvajate za spodbujanje vajeništva?

A. OZS

Na OZS niso izpostavili nobenih drugih dodatnih promocijskih aktivnosti, kot so jih že navedli pri 2. vprašanju.

Tabela 7: Druge promocijske aktivnosti - OZS

Kategorija	Primer odgovora
/	/

B. GZS

Na GZS so navedli, da skrbijo za povezovanje vseh deležnikov.

Pri promocijskih aktivnostih so izpostavili tiste, ki so jih bolj ali manj navedli že pri 2. vprašanju: povezovanje s panožnimi zbornicami, promocijske aktivnosti za starše, učence, strokovne delavce šol, članki ter objave v tiskanih in elektronskih medijih.

Tabela 8: Druge promocijske aktivnosti - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Povezovanje vseh deležnikov.	Skrbimo, da so pri vajeništvu vključeni in povezani vsi deležniki (podjetja, šole, vajenci, starši).
Povezovanje s panožnimi zbornicami.	Povezujemo se s panožnimi zbornicami in tudi preko njih promoviramo vajeništvo.
Tiskani in elektronski mediji.	V sodelovanju s CPI smo pripravili članke, ki so nagovarjali mlade in njihove starše.
Starši.	Sodelujemo na sestankih za starše, prisotni smo na kariernih sejmih, informativnih dnevih,
Šola.	Predstavitev vajeništva na srečanju svetovalnih delavk ipd.

C. SKUPAJ

Lahko bi rekli, da sta obe zbornici svoje promocijske aktivnosti za vse deležnike že navedli pri 2. vprašanju.

4. Kako podpirate mlade pri iskanju delodajalcev?

A. OZS

Tabela 9: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev – OZS

Kategorija	Primer odgovora
Spletna stran.	Na spletni strani je objavljen razpis učnih mest.
Osebno svetovanje po telefonu.	Osebno svetovanje po telefonu (kličejo otroci in starši).

Na OZS mladim svetujejo preko telefona, na spletni strani pa imajo objavljena učna mesta.

B. GZS

Tabela 10: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Spletna stran.	Na spletni strani imamo posebej podstran za vajence.
Osebno svetovanje po telefonu.	Osebno svetovanje po telefonu (kličejo otroci in starši).
Družbena omrežja.	Aktivno smo na socialnih omrežjih (Facebook, Twitter, Instagram).
Mladinske organizacije.	Poskušali smo preko organizacij mladih (Mladinski svet, Dijaška organizacija, Nefiks,)
Šole.	Sodelujemo s šolami.

Na GZS so mladim dostopne informacije na spletni strani, svetujejo jim (in njihovim staršem) preko telefona, aktivni so na družbenih omrežjih, do mladih pa skušajo pristopiti tudi preko mladinskih organizacij in šol.

So pa izpostavili, da je to težko, saj nimajo direktnega dostopa do mladih:

»To je težko, ker dostopa do mladih – učencev OŠ, direktnega nimamo. Smo bili proaktivni v navezovanju stikov z OŠ, čeprav je to zelo težko, zaradi preobremenjenosti urnikov, odzivali smo se na vsa njihova vabila in tako se počasi leto za letom umeščamo na poklicne tržnice v lokalnih okoljih.«

C. SKUPAJ

Tabela 11: Podpora mladim pri iskanju delodajalcev - skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Spletna stran.	1	1	2
Osebno svetovanje po telefonu.	1	1	2
Družbena omrežja.	/	1	1
Mladinske organizacije.	/	1	1
Šole.	/	1	1

Na obeh zbornicah mladi lahko dobijo informacije na spletni strani posamezne zbornice ali preko telefona.

Na GZS do mladih skušajo pristopiti preko družbenih omrežij, mladinskih organizacij, šol.

So pa na GZS izpostavili, da je do mladih težko dostopati, saj do njih nimajo direktnega dostopa.

5. Kaj pričakujete od razvoja vajeništva? Kako vidite vlogo zbornic?

A. OZS

Tabela 12: Pričakovanja od vajeništva - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Kompetenten in zaposljiv kader.	Zagotavljanje dovolj kompetentnega in zaposljivega kadra v obrti in podjetništvu. Upamo na zmanjšanje vrzeli med ponudbo in povpraševanjem po kadru na srednjem poklicnem nivoju.

Na OZS svojo vlogo tudi v prihodnje vidijo tako, kot je sedaj, kot je opredeljena v zakonodaji. Od razvoja vajeništva pričakujejo:

»Zagotavljanje dovolj kompetentnega in zaposljivega kadra v obrti in podjetništvu. Upamo na zmanjšanje vrzeli med ponudbo in povpraševanjem po kadru na srednjem poklicnem nivoju.«

B. GZS

Tabela 13: Pričakovanja od vajeništva - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Večja promocija in več sodelovanja.	V času od sprejema Zakona o vajeništvu nismo na nacionalnem nivoju naredili čisto nič za promocijo vajeništva, na promociji, ki bi sprožila zaupanje in zanimanje med učenci in starši, celo svetovalnimi delavci na OŠ.

Na GZS so kritični do sedanjega pristopa uvajanja vajeništva, saj ocenjujejo, da država nima vizije na tem področju. V prihodnje pričakujejo večjo promocijo vajeništva, saj menijo, da:

V času od sprejema zakona o vajeništvu nismo na nacionalnem nivoju naredili čisto nič za promocijo vajeništva, na promociji, ki bi sprožila zaupanje in zanimanje med učenci in starši, celo svetovalnimi delavci na OŠ. Svetovanja strokovnih delavcev na OŠ gredo v smeri, da je to nekaj poskusnega in svetujejo staršem, naj vpišejo otroke v šolske programe srednjih poklicnih šol.»

Svojo vlogo pa vidijo na področju sodelovanja:

- *»Pri strateškem razvoju vajeništva in viziji. Na tem področju, vidimo izreden interes podjetij za vključevanje v to področje, pripravljenost, tudi pričakovanja podjetij za razvoj področja, pri čemer smo zbornice tiste, ki smo vezni člen do politik in tudi do šol. Pri tem želimo zbornice imeti vidnejšo vlogo tudi pri razvijanju mreže šol, ki bodo izvajale vajeništvo, saj poznamo razmere na trgu dela in potrebe gospodarstva v lokalnih okoljih ter tudi na nivoju panog.«*
- *»Na operativnem nivoju: kljub temu, da se šole zelo povezujejo s podjetji, se izkaže, da smo zbornice tiste, ki s podjetji na dnevni ravni urejamo vse potrebno za vajeništvo (svetovanja, informiranje in povezovanje s FURS-om, ZZZS-jem ipd.), povezujemo podjetja in mentorje pri prenosu dobrih praks in reševanju konkretnih težav, dnevno odgovarjamo na vprašanja podjetij, pa tudi vajencev in staršev.«*
- *»Menimo, da bi zbornice morale imeti tudi več povezav z MIZŠ v obdobjih razmeščanja programov na šole, saj je nemogoče zagotavljati vpis vajencev v vajeniške programe, če izvemo šele ob koncu januarja, katere šole bodo izvajale te programe v istem koledarskem letu – v jeseni.«*

C. SKUPAJ

Tabela 14: Pričakovanja od vajeništva - skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Kompetenten in zaposljiv kader.	1	/	1
Večja promocija in več sodelovanja.	/	1	1

Medtem ko so na OZS nekako zadovoljni s svojo dosedanja vlogo in jo kot tako prepoznava tudi v prihodnje, od razvoja vajeništva pa pričakujejo, da se bo zagotovil kompetenten in zaposljiv kader, pa so na GZS precej bolj kritični. Želeli bi si večjo promocijo vajeništva in več sodelovanja med vsemi deležniki. Svojo vlogo pa vidijo pri strateškem razvoju (razvijanje mreže šol) in na operativnem nivoju (povezovanje in sodelovanje s podjetji, starši, drugimi institucijami).

II. Komunikacija in sodelovanje

1. Ali menite, da so pri izvajanju vajeništva jasno razdeljene vloge in odgovornosti vseh udeleženi? Kako vidite svojo vlogo?

A. OZS

Tabela 15: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	Že z Zakonom o vajeništvu so se razdelile.

Na OZS pravijo, da so vloge in odgovornosti vseh udeleženi bile jasno porazdeljene že z Zakonom o vajeništvu.

Svojo vlogo prepoznavajo v obliki podporne funkcije:

»Naša vloga se kaže v obliki servisa – nudimo svetovanje, informiranje, pogajamo se za sofinanciranje, namreč če bodo z vajeništvom preveliki stroški, ne bo več uspeha, saj podjetja ne bodo več zainteresirana.«

B. GZS

Tabela 16: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	Naloge so jasno razmejene, potrebno pa je poiskati sinergije, povezovanje.

Tudi na GZS pravijo, da so naloge jasno razmejene. Velik poudarek pripisujejo povezovanju, saj menijo, da le, ko so vsi trije partnerji (šola, zbornica, podjetje) povezani, jim starši zaupajo. Natančneje pa svoje vloge niso opredelili.

C. SKUPAJ

Tabela 17: Jasnost razdelitve vlog in odgovornosti pri izvajanju vajeništva – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Da.	1	1	2

Na obeh zbornicah so mnenja, da so vloge in odgovornosti med šolo, podjetji in njimi jasno razdeljene. Na GZS so izpostavili, da pa se je kljub temu potrebno povezovati.

Na OZS lastno vlogo prepoznavajo v obliki servisiranja, na GZS pa na ta del vprašanja niso podali konkretnega odgovora.

2. Kako poteka svetovanje delodajalcem za izvajanje vajeništva? Temeljna področja svetovanja?

A. OZS

Tabela 18: Svetovanje delodajalcem - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Delodajalci, ki so že vključeni v vajeništvo.	Svetovanje poteka po tematskih področjih – delovnopravna zakonodaja, davčna zakonodaja, medicina dela.
Delodajalci, ki se še komaj vključujejo v vajeništvo.	Svetovanje glede vseh področjih – razpored prakse, NIV, izvedba,

Na OZS se delodajalci, ki so že vključeni v sistem vajeništva, na njih obračajo s vprašanji glede delovnopravne zakonodaje, davčne zakonodaje, medicine dela.

Delodajalci, ki pa se še komaj spuščajo v svet vajeništva pa imajo praktično vprašanja glede vsega - razporeda prakse, NIV-a, same izvedbe,

B. GZS

Tabela 19: Svetovanje delodajalcem - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Delodajalci, ki so že vključeni v vajeništvo.	Podjetja, ki so že vključena v vajeništvo imajo konkretna vprašanja, ki se navezujejo na samo izvedbo vajeništva, učne vsebine, NIV, sodelovanje s šolami, način komunikacije, izplačilo nagrade, potni stroški, malice, zavarovanje, vmesni preizkus, zaključni izpit, ...
Delodajalci, ki se še komaj vključujejo v vajeništvo.	Podjetja, ki še niso verifisirana, si želijo svetovanja glede samega postopka vključitve v vajeniški sistem – glede poteka verifikacijskega obiska, ustreznosti mentorjev, promocije, obveznosti, vajeniške pogodbe, ...

Na GZS se delodajalci, ki so že vključeni v vajeništvo obračajo s konkretnimi vprašanji: glede izvedbe vajeništva, učne vsebine, NIV-a, sodelovanja s šolami, načina komunikacije, izplačila nagrade, potnih stroškov, malice, zavarovanja, vmesnega preizkusa, zaključnega izpita, ...

Podjetja, ki še niso verifisirana, pa se na GZS obračajo za nasvete glede samega postopka vključitve v vajeniški sistem – glede poteka verifikacijskega obiska, ustreznosti mentorjev, promocije, obveznosti, vajeniške pogodbe, ...

C. SKUPAJ

Tabela 20: Svetovanje delodajalcem – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Delodajalci, ki so že vključeni v vajeništvo.	1	1	2
Delodajalci, ki se še komaj vključujejo v vajeništvo.	1	1	2

Tako na OZS kot na GZS ugotavljajo, da se delodajalci, ki so že vključeni v sistem vajeništva na njih obračajo s konkretnimi vprašanji glede delovnopravne zakonodaje, davčna zakonodaje, medicine dela, izvedbe vajeništva, učnih vsebin, NIV-a, sodelovanja s šolami, načina komunikacije, vmesnega preizkusa, zaključnega izpita, ...

Delodajalci, ki pa se še komaj spuščajo v svet vajeništva pa imajo praktično vprašanja glede vsega - razporeda prakse, NIV-a, same izvedbe, verifikacijskega obiska, ustreznosti mentorjev, promocije, obveznosti, vajeniške pogodbe, ...

III. Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva

1. Ali sodelujete s šolami in delodajalci pri pripravi načrta izvajanja vajeništva (NIV)? Kako?

A. OZS

Tabela 21: Vključenost v pripravo NIV - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	Prisotni smo bili na sestankih, ki jih je organiziral CPI. Vključujemo se, če nas šola povabi.

Na OZS pravijo, da so pri pripravi NIV bili prisotni na sestankih v organizaciji CPI-ja. S šolami pa sodelujejo, če jih le-te povabijo zraven, konkretni načrt, glede na cilje, pa pripravi šola.

B. GZS

Tabela 22: Vključenost v pripravo NIV - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	V fazi poskusa smo najbolj aktivni pri pripravi metodologije za NIV, ki jo je spodbudil CPI.

Na GZS prav tako sodelujejo pri pripravi metodologije za NIV, ki jo je spodbudil CPI. V nadaljevanju navajajo, da:

»... je GZS pripravila tudi primer uporabe Metodologije za NIV in izdelala obrazec, ki ga lahko šole in delodajalci neposredno uporabijo.«

Nadalje izpostavijo, da strokovni delavci GZS, ki obiskujejo podjetja in šole, dokument predstavljajo in svetujejo glede njegove uporabe.

Izpostavijo pa tudi, da se zavedajo svojih nalog, povezanih z NIV ter predstavijo, kakšen bi NIV moral biti:

»Naloga zbornice je, da registrira Načrt izvajanja vajeništva, ugotovi, če ima vse potrebne sestavine, ga dopolni s potrebnimi kontaktnimi podatki in se vključuje v izvajanje praktičnega usposabljanja z delom v času in na način, kot ga predpisuje Zakon in izvedbeni predpisi (organizacija vmesnih preizkusov, sodelovanje na zaključnih izpitih, podpora podjetjem, kjer izkažejo potrebo). GZS razume, da je NIV temeljni dokument za podjetja, kjer bodo jasno zapisani cilji, ki jim morajo v podjetju slediti za dosego vnaprej dogovorjenega dela poklicne kvalifikacije. Zato mora biti kratek in pregleden. Iz njega mora biti razvidno:

- *kdo je odgovoren za pridobitev posameznih veščin, znanja in kompetenc, zajetih v operativnih učnih ciljih KPU, kdaj bo učni cilj ocenjen (pri tem je potreben dogovor, v katerem letniku šola "potrebuje oceno" in kdaj delodajalec lahko zagotovi pogoje za doseganje za posamezen učni cilj);*

- kje se nahaja vajenec med letom (kdaj je pri delodajalcu in kdaj v šoli, kdaj lahko načrtujemo vmesne preizkuse in kdaj priprave na zaključni izpit);
- kdo je vključen v komunikacijo med odgovornimi za vajenca v podjetju, v šoli, na drugih pristojnih institucijah;
- kaj (po vsebini) lahko vajenec pričakuje na vmesnem preizkusu, kako se vmesni preizkus izvaja in kaj so dolžnosti vajenca na vmesnem preizkusu.«

Poudarijo še, da:

»Če želi dati mentor pri delodajalcu korektno in kakovostno povratno informacijo o napredku vajenca in o doseganju učnih izidov, potrebuje znanje in orodje. V okviru NIV je GZS razvila dokument za spremljanja in ocenjevanje doseganja operativnih učnih ciljev vajenca na praktičnem usposabljanju z delom. Kako se ga sestavi in kako uporablja pa je sestavni del pedagoško-andragoškega usposabljanja mentorjev v podjetjih, ki jih izvajamo v okviru nacionalnih projektov 2016-2021 in v okviru posebnih programov za podjetja na tem področju.«

C. SKUPAJ

Tabela 23: Vključenost v pripravo NIV – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Da.	1	1	2

Na obeh zbornicah so pritrdili, da sodelujejo pri pripravi NIV. Vendarle pa se na GZS v pripravo veliko bolj aktivno vključujejo, saj so sodelovali pri pripravi Metodologije za NIV ter pripravili tudi primer uporabe le-te in izdelali obrazec za spremljanje.

2. Ali sodelujete pri pripravi katalog za praktično usposabljanje z delom (KPU)? Kako?

A. OZS

Tabela 24: Sodelovanje pri pripravi KPU - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	Predstavniki zbornic so vključeni v delovnih skupinah za pripravo KPU po posameznih izobraževalnih programih.

Na OZS sodelujejo pri pripravi KPU-ja, in sicer tako, da so predstavniki zbornic vključeni v delovnih skupinah za pripravo KPU po posameznih izobraževalnih programih.

B. GZS

Tabela 25: Sodelovanje pri pripravi KPU - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Da.	GZS je bila vključena v pripravo prvih KPU-jev, ko so se izdelovali, usklajevali in izboljševali zgledi.

Tudi na tej zbornici so pritrdili, da so vključeni v pripravo KPU-jev. Izpostavili pa so tudi svoja pričakovanja:

»GZS pričakuje, da bo CPI, kot koordinator priprav KPU, povabil k sodelovanju strokovnjake preko pristojne službe na GZS.«

C. SKUPAJ

Tabela 26: Sodelovanje pri pripravi KPU – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Da.	1	1	2

Na obeh zbornicah sodelujejo pri pripravi katalogov praktičnega usposabljanja z delom.

3. Kakšna je vaša vloga pri ocenjevanju znanja?

A. OZS

Tabela 27: Vloga pri ocenjevanju znanja - OZS

Kategorija	Primer odgovora
Sodelovanje na konceptualnem nivoju.	Na konceptualnem nivoju, to kar organizira CPI, sodelujemo, direktno s šolami pa ne.

Na OZS pri ocenjevanju znanja sodelujejo na konceptualnem nivoju, to kar organizira CPI.

B. GZS

Tabela 28: Vloga pri ocenjevanju znanja - GZS

Kategorija	Primer odgovora
/	/

Na GZS niso nič povedali o svoji vlogi pri ocenjevanju znanja.

Podali so pa mnenje, kakšna je vloga mentorja pri ocenjevanju: mentor je dolžan pripraviti in šoli posredovati oceno doseganja operativnih učnih ciljev vajencev na PUD-u, šola pa je dolžna to oceno upoštevati. Prav tako mentorji morajo biti vključeni pri ocenjevanju vajenca na vmesnem preizkusu in na zaključnem izpitu.

C. SKUPAJ

Tabela 29: Vloga pri ocenjevanju znanja – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Sodelovanje na konceptualnem nivoju.	1	/	1

Na to vprašanje smo odgovor dobili samo od OZS, pa še to bolj skop. Na OZS pravijo, da pri ocenjevanju znanja sodelujejo samo na konceptualnem nivoju. Na GZS pa svoje vloge pri

ocenjevanju znanja niso opredelili, povedali so samo, kako vidijo vlogo mentorja pri ocenjevanju.

4. *Kako potekajo priprave na izvedbo vmesnega preizkusa? So kje kakšne ovire, težave, dileme? Katere? Kako se jih lotevate?*

A. OZS

Tabela 30: Izvedba vmesnega preizkusa – OZS

Kategorija	Primer odgovora
Vse poteka tako, kot je treba.	Vse poteka tako, kot je treba, zaenkrat ni dilem in vprašanj.
Koncept izvajanja je dogovorjen.	Koncept izvajanja je dogovorjen, CPI je bil organizator, sodelovali sta obe zbornici.
Osnova bo NIV.	Ocenjevalo se bo, ali je vajenec dosegel kompetence iz NIV-a.

Na OZS pravijo, da priprave na izvedbo vmesnega preizkusa potekajo tako kot je treba, da zaenkrat ni dilem in vprašanj. Koncept izvajanja je dogovorjen, osnova za ocenjevanje pa bo NIV – ocenjevalo se bo, ali je vajenec dosegel kompetence iz NIV-a. Izpostavijo še, da bo potrebno ustrezno usposobiti zunanje ocenjevalce, koncepta tega usposabljanja pa še nimajo.

B. GZS

Tabela 31: Izvedba vmesnega preizkusa – GZS

Kategorija	Primer odgovora
Predlagali smo rešitve.	Rešitve, ki smo jih predlagali, so zajete v predlogu metodologije NIV 4.2.

Na GZS pravijo, da so rešitve, ki so jih predlagali glede izvedbe vmesnega preizkusa, zajete v predlogu metodologije NIV 4.2.

C. SKUPAJ

Tabela 32: Izvedba vmesnega preizkusa – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Vse poteka tako, kot je treba.	1	/	1
Koncept izvajanja je dogovorjen.	1	/	1
Osnova bo NIV.	1	/	1
Predlagali smo rešitve.	/	1	1

Na OZS pravijo, da priprave glede izvedbe vmesnega preizkusa potekajo, kot je treba, da zaenkrat ni dilem in vprašanj, da je koncept izvajanja dogovorjen, osnova za ocenjevanje pa bo NIV – ocenjevalo se bo, ali je vajenec dosegel kompetence iz NIV-a. Izpostavijo še, da bo potrebno ustrezno usposobiti zunanje ocenjevalce, koncepta tega usposabljanja pa še nimajo.

Na GZS pa so samo odgovorili, da so rešitve, ki so jih predlagali glede izvedbe vmesnega preizkusa, zajete v predlogu metodologije NIV 4.2, ki so bile v aprilu 2018 posredovanje na CPI.

5. *Kako ocenjujete trenutne rešitve za verifikacijo učnih mest? Predlagate kakšne spremembe?*

A. OZS

Tabela 33: Verifikacija učnih mest - OZS

Kategorija	Primer odgovora
V redu je.	V redu je. Ne predlagamo sprememb.

Na OZS so s trenutno ureditvijo verifikacije učnih mest zadovoljni in ne predlagajo sprememb. Dodajo še, da bo vsaka vajeniška obratovalnica 3x pregledana in da imajo dvojno kontrolo:

»Vsaka vajeniška obratovalnica bo 3-krat pregledana (1. letnik: obisk oz. nadzor, 2. letnik: vmesni preizkus, 3. letnik: nadzor oz. obisk in zaključni izpit). Operacijski sistem za podporo verifikacije učnih mest je kompatibilen z AJPESOM – se pravi AJPES opozori OZS, da se je podjetje zaprlo. Imamo torej dvojno kontrolo: preko nadzora in preko pogodb.«

B. GZS

Tabela 34: Verifikacija učnih mest - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Ni v redu.	Del financiranja za verifikacijo, ki ga dobi GZS je preskromen, da bi lahko te zadeve izvajali na visoki strokovni ravni, da bi držali kakovost.

Na GZS pa s trenutno ureditvijo verifikacije učnih mest niso zadovoljni, saj menijo, da je finančna podpora preskromna za kakovostno raven izvedbe le-tega.

Menijo, da bi na tem področju morali iskati nove rešitve:

»Tu bi morali iskati neke nove rešitve. Podpiramo ustanovitev nacionalne strokovne skupine za to področje, določiti naloge, način dela in finančno ovrednotiti to delo.«

C. SKUPAJ

Tabela 35: Verifikacija učnih mest – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
V redu je.	1	/	1
Ni v redu.	/	1	1

Medtem ko so na OZS s trenutno ureditvijo verifikacije učnih mest zadovoljni in ne predlagajo sprememb, pa na GZS niso zadovoljni in menijo, da je finančna podpora preskromna, zato je verifikacija učnih mest premalo kakovostna. Predlagajo ustanovitev nacionalne strokovne komisije za to področje ter določitev nalog, načina dela in njegovo ustrezno finančno ovrednotenje.

6. *Kako komentirate trenutne rešitve glede usposabljanja mentorjev? Načrtujete kakšne spremembe?*

A. OZS

Tabela 36: Usposabljanje mentorjev - OZS

Kategorija	Primer odgovora
V redu je.	Ne načrtujemo sprememb, vse je v redu, posebej zato, ker so usposabljanja brezplačna.

Na OZS menijo, da je trenutno usposabljanje mentorjev v redu, zlasti, ker je brezplačno. Glede vsebine pa pravijo:

»Vsebinsko bo potrebno spremeniti glede na to, kako se bo vajeništvo razvijalo. Delodajalci bodo morali povedati, kako jim koristijo znanja, ki jih dobijo na tečaju/usposabljanju.«

B. GZS

Tabela 37: Usposabljanje mentorjev - GZS

Kategorija	Primer odgovora
Ni v redu.	Program je potrebno prenoviti.

Na GZS so do trenutne ureditve glede usposabljanja mentorjev precej kritični. Menijo, da je več pozornosti potrebno nameniti prenosu znanja, da je usposabljanje potrebno nadgraditi s coachingom:

»Usposabljanja vseh izvajalcev bi morala biti čim bolj praktično naravna, ne le teoretična. Termini in lokacije bi morale biti bolj premišljene, kot poteka trenutno v okviru dveh konzorcijev, ki jih vodita izbrani srednji šoli in razporejene tako, da bi ta del lahko opravili vsi zainteresirani po Sloveniji enakomerno, zagotoviti bi bilo potrebno preglednost usposabljanj in prijav. Predvsem pa samo eno usposabljanje ni dovolj, zato predlagamo razvoj coachinga na tem področju.«

C. SKUPAJ

Tabela 38: Usposabljanje mentorjev – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
V redu je.	1	/	1
Ni v redu.	/	1	1

Medtem ko so na OZS mnenja, da so trenutna usposabljanja mentorjev v redu, da pa se bodo vsebine že prilagajale sproti, glede na razvoj vajeništva, pa so na GZS do trenutne ureditve usposabljanja mentorjev bolj kritični in mnenja, da je program potreben prenove, zlasti v smeri nadgraditve s coachingom.

7. *Kako po vaši oceni poteka uvajanje vajeništva? Kje vidite močne vidike? Ali so naleteli na kakšne težave? Kakšne? Kaj se kažejo kot dobre prakse?*

A. OZS

Tabela 39: Izvajanje vajeništva – OZS

Kategorija	Primer odgovora
Z uvajanjem se je preveč hitelo.	Težave so, ker se je zakonodaja, glede na začetek poskusa, sprejemala prepozno. Prej bi moralo biti vse pripravljeno, da bi se lahko vsi deležniki bolje pripravili ter da bi lahko izpeljali ustrezno promocijo.
Neuskklajenost ministrstev in ostalih odgovornih institucij.	Neuskklajenost glede plačila zavarovanja.

Na OZS pravijo, da se težave pojavljajo zaradi prepozne sprejemanja zakonodaje, glede na začetek poskusa, kar se posledično kaže v tem, da so nekatere stvari nedorečene, nedomišljene, da deležniki niso najbolje pripravljene, da je bilo premalo časa za promocijo.

Izpostavijo še problem neuskklajenosti ministrstev in navedejo primer:

»... npr. pred 14 dnevi smo izvedeli, da mora prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, letni pavšalni prispevek (9,89 EUR), plačati tako šola kot delodajalec. Strošek vajenca pa je, po Zakonu o zdravstvenem zavarovanju (55. člen), 6,36 % od dohodka, to gre torej od njegove nagrade. Na začetku se je to drugače interpretiralo.«

B. GZS

Tabela 40: Izvajanje vajeništva – GZS

Kategorija	Primer odgovora
Neuskklajenost ministrstev in ostalih odgovornih institucij.	Največ težav oz. vprašanj so podjetja imela na področju urejanja zavarovanj za vajence. Tu je bilo kar nekaj neuskklajenosti. Zato smo sklicali sestanek odgovornih institucij in pripravili osnutek dopisa za podjetja.
Zadovoljstvo deležnikov.	Opažamo, da so podjetja, kljub pomanjkanju začetnih informacij, vajeništvo od vsega začetka podpirali. Vajeništvo kot način izobraževanja mentorji večinoma zelo podpirajo, saj menijo, da gre za dober primer povezovanja gospodarstva s šolo. Kar se tiče sodelovanja s šolami, vključenimi v vajeništvo, naj omenimo, da med šolami in GZS raste zaupanje.

Na GZS so prav tako izpostavili problem neuskklajenosti ministrstev in ostalih odgovornih institucij. Zlasti se je to odražalo na področju urejanja zavarovanj za vajence:

»Ker MIZŠ-ju teh zadev ni uspelo urediti v neposredni povezavi z ostalimi odgovornimi v državi, je GZS sklicala sestanek naslednjih institucij: FURS, MF, ZZZV, ZPIZ, katerega so se udeležili tudi predstavniki OZS in predstavnik MIZŠ. Rezultat je bil dopis za podjetja, ki so ga dopolnile vse institucije, osnutek pa smo pripravili na GZS in MIZŠ.«

Izpostavijo pa, da so kljub vsemu, vsi deležniki z idejo same vzpostavitve vajeniškega sistema zadovoljni in jo podpirajo.

C. SKUPAJ

Tabela 41: Izvajanje vajeništva – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Z uvajanjem se je preveč hitelo.	1	/	1
Neuskklajenost ministrstev oz. ostalih odgovornih institucij.	1	1	2
Zadovoljstvo deležnikov.	/	1	1

Glede poteka uvajanja vajeništva je OZS nekoliko bolj kritična od GZS, saj meni, da se je z uvajanje preveč hitelo in posledično nekatere stvari še niso pripravljene in domišljene.

Obe zbornici sta izpostavili problem neuskklajenosti ministrstev oz. ostalih odgovornih institucij, kar se je odražalo predvsem na področju ureditve zavarovanja vajencev.

Na GZS ugotavljajo, da pa, kljub začetnemu pomanjkanju informacij, vsi deležniki idejo same vzpostavitve vajeniškega sistema podpirajo.

8. Katere korake načrtujete za novo šolsko leto in katere srednjeročno, dolgoročno?

A. OZS

Tabela 42: Načrtovanje v prihodnje – OZS

Kategorija	Primer odgovora
Nadaljevali bomo utečeno delo.	Sedaj poskusa ne bomo spreminjali. Nadaljevali bomo utečeno delo.
Nadgradnja vlog in obveznosti.	Iz leta v leto bomo poskusili izvajati vse vloge in obveznosti iz Zakona in nekatere poskušali konstruktivno spremeniti, izboljšati.

Na OZS pravijo, da bodo nadaljevali z utečenim delom ter da še bodo naprej izpolnjevali svoje vloge in obveznosti, ki jim jih nalaga Zakon o vajeništvu, nekatere pa bodo, glede na razvoj vajeništva, poskušali konstruktivno spremeniti, izboljšati.

B. GZS

Tabela 43: Načrtovanje v prihodnje – GZS

Kategorija	Primer odgovora
Negovanje dobrih povezav s podjetji in šolami.	V dosedanjem obdobju smo vzpostavili zelo dobre povezave s podjetji in s srednjimi šolami, ki izvajajo vajeništvo. Te povezave in sodelovanje bomo samo še nadgrajevali in podpirali vajeništvo tam, kjer bo potrebno.
Večja promocija vajeništva.	Primanjkuje nam priložnosti za informiranje strokovnih delavcev na OŠ, učencev, staršev. Pripravili bomo vsaj splošne informacije in začeli bolj na široko ozaveščati javnost, da vajeništvo uvajamo čisto resno in ne poskusno. V primeru zagotovljenih finančnih sredstev si želimo organizirati Dan odprtih vrat Slovenskega gospodarstva in izdelati ter organizirati potujočo razstavo poklicev po OŠ.

Kategorija	Primer odgovora
Nova aplikativna podpora in nadgrajevanje obstoječih orodij.	V tem koledarskem letu bomo razvili novo aplikativno podporo verifikaciji učnih mest, registraciji pogodb in vzpostavili moderne registre, ki nam jih predpisuje Zakon. Nadgrajevali bomo spletno stran in še bolj bomo aktivni na spletnih portalih ter socialnih omrežjih.
Usposabljanja.	Izvajali bomo usposabljanja za predstavnike gospodarstva na področju aktivnega pristopa k promociji poklicev, vajeništva in njihovih podjetij.

Na GZS si želijo negovati dobro vzpostavljene povezave s šolami in podjetji.

Več bodo delali na promociji vajeništva – želijo organizirati Dan odprtih vrat Slovenskega gospodarstva in izdelati ter organizirati potujočo razstavo poklicev po OŠ.

Razvili bodo novo aplikativno podporo verifikaciji učnih mest, registraciji pogodb in vzpostavili moderne registre, ki jim jih predpisuje Zakon.

Nadgrajevali bodo spletno stran in še bolj bodo aktivni na spletnih portalih ter socialnih omrežjih.

Izvajali bodo usposabljanja za predstavnike gospodarstva na temo promocije poklicev in podjetij.

C. SKUPAJ

Tabela 44: Načrtovanje v prihodnje – skupaj

Kategorija	OZS	GZS	Skupaj
Nadaljevali bomo utečeno delo.	1	/	1
Nadgradnja vlog in obveznosti.	1	/	1
Negovanje dobrih povezav s podjetji in šolami.	/	1	1
Večja promocija vajeništva.	/	1	1
Nova aplikativna podpora in nadgrajevanje obstoječih orodij.	/	1	1
Usposabljanja.	/	1	1

Na OZS bodo nadaljevali s svojim utečenim delom in po potrebi, glede na razvoj vajeništva, nadgrajevali vloge in obveznosti.

Na GZS pa želijo negovati dobre povezave, ki so jih vzpostavili s podjetji in šolami.

Za naprej pa so si zastavili naslednje cilje:

- večja promocija vajeništva,
- nova aplikativna podpora,
- nadgradnja obstoječih e-orodij komunikacije,
- usposabljanja.

3 ZAKLJUČEK

Če po področjih strnemo ugotovitve:

I. Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo

Obe zbornici menita, da so vloge in odgovornosti vseh udeležencev jasno razdeljene.

Obe zbornice izvajata promocijske aktivnosti za spodbujanje vajeništva, kot jima to nalaga tudi 15. alineja 12. člena Zakona o vajeništvu (Ur. l. RS 25/17), s tem da je pri promocijskih aktivnostih GZS veliko bolj aktivna kot OZS in tudi išče kanale, ki so mladim blizu (Twitter, Instagram, Facebook, mladinske organizacije, ...).

Majhnim in mikro podjetjem obe zbornici, poleg aktivnosti za vsa podjetja, nudita še več individualnega svetovanja, na GZS pa so izpostavili tudi pomoč pri administrativnih zadevah.

Mladim pri iskanju delodajalcev obe zbornici pomagata z informacijami, ki jih slednji najdejo na spletu ter preko svetovanja. Na GZS pa do mladih skušajo dostopati še preko družbenih omrežij, šol, mladinskih organizacij.

Glede razvoja vajeništva in lastne vloge pri tem, so na OZS zaenkrat zadovoljni s svojo dosedanjo vlogo in jo kot tako prepoznavajo tudi v prihodnje, od razvoja vajeništva pa pričakujejo, da se bo zagotovil kompetenten in zaposljiv kader. Na GZS pa so precej bolj kritični. Želeli bi si večjo promocijo vajeništva in več sodelovanja med vsemi deležniki. Svojo vlogo pa vidijo pri strateškem razvoju (razvijanje mreže šol) in na operativnem nivoju (povezovanje in sodelovanje s podjetji, starši, drugimi institucijami).

II. Komunikacija in sodelovanje

Obe zbornici sta na področju svetovanja zelo aktivni. Področja svetovanja pa se razlikujejo glede na to, ali so delodajalci že vključeni v sistem vajeništva ali se še komaj vključujejo. Tisti, ki so že vključeni v sistem vajeništva se na zbornici obračajo s konkretnimi vprašanji glede delovnopravne zakonodaje, davčna zakonodaje, medicine dela, izvedbe vajeništva, učnih vsebin, NIV-a, sodelovanja s šolami, načina komunikacije, vmesnega preizkusa, zaključnega izpita, ... Delodajalci, ki pa se še komaj spuščajo v svet vajeništva pa imajo praktično vprašanja glede vsega - razporeda prakse, NIV-a, same izvedbe, verifikacijskega obiska, ustreznosti mentorjev, promocije, obveznosti, vajeniške pogodbe, ...

III. Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva

Obe zbornici sodelujeta pri pripravi NIV-a in KPU-jev. Navsezadnje jima to nalaga tudi Zakon o vajeništvu (3. in 4. alineja 12. člena).

Na vprašanje o videnju lastne vloge pri ocenjevanju smo odgovor dobili samo od OZS, pa še to bolj skop. Na OZS pravijo, da pri ocenjevanje znanja sodelujejo samo na konceptualnem nivoju. Na GZS pa svoje vloge pri ocenjevanju znanja niso opredelili, povedali so samo, kako vidijo vlogo mentorja pri ocenjevanju.

Zakon o vajeništvu pristojnim zbornicam nalaga, da organizirajo opravljanje vmesnih preizkusov (12. alineja 12. člena), zato smo jih povprašali kako potekajo priprave na izvedbo le-teh. Na OZS pravijo, da priprave glede izvedbe vmesnega preizkusa potekajo, kot je treba, da zaenkrat ni dilem in vprašanj, da je koncept izvajanja dogovorjen, osnova za ocenjevanje pa bo NIV – ocenjevalo se bo, ali je vajenec dosegel kompetence iz NIV-a. Izpostavijo še, da bo

potrebno ustrezno usposobiti zunanje ocenjevalce, koncepta tega usposabljanja pa še nimajo. Na GZS pa so samo odgovorili, da so rešitve, ki so jih predlagali glede izvedbe vmesnega preizkusa, zajete v predlogu metodologije NIV 4.2, ki so bile v aprilu 2018 posredovane na CPI.

Glede verifikacije učnih mest pa zbornici nista enotnega mnenja. Medtem ko so na OZS s trenutno ureditvijo verifikacije učnih mest zadovoljni in ne predlagajo sprememb, pa na GZS niso zadovoljni in menijo, da je finančna podpora na tem področju preskromna, zato je verifikacija učnih mest premalo kakovostna. Predlagajo ustanovitev nacionalne strokovne komisije za to področje ter določitev nalog, načina dela in njegovo ustrezno finančno ovrednotenje.

Glede trenutne ureditve usposabljanja mentorjev si zbornici prav tako nista enotni. Medtem ko so na OZS mnenja, da so trenutna usposabljanja mentorjev v redu, da pa se bodo vsebine že prilagajale sproti, glede na razvoj vajeništva, pa so na GZS do trenutne ureditve usposabljanja mentorjev bolj kritični in menijo, da je program potreben prenove, zlasti v smeri nadgraditve s coachingom.

Glede poteka uvajanja vajeništva je OZS nekoliko bolj kritična od GZS, saj meni, da se je z uvajanje preveč hitelo in posledično nekatere stvari še niso pripravljene in domišljene. Obe zbornici sta izpostavili problem neusklajenosti ministrstev oz. ostalih odgovornih institucij, kar se je odražalo predvsem na področju ureditve zavarovanja vajencev. Na GZS ugotavljajo, da pa, kljub začetnemu pomanjkanju informacij, vsi deležniki idejo same vzpostavitve vajeniškega sistema podpirajo.

V novem šolskem letu in v prihodnje bodo na OZS nadaljevali s svojim utečenim delom in po potrebi, glede na razvoj vajeništva, nadgrajevali vloge in obveznosti. Na GZS pa želijo negovati dobre povezave, ki so jih vzpostavili s podjetji in šolami. Za vnaprej pa so si zastavili naslednje cilje: večja promocija vajeništva, nova aplikativna podpora, nadgradnja obstoječih e-orodij komunikacije, usposabljanja.

4 VIRI IN LITERATURA

- Mesec, B. (1998). Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Zakon o vajeništvu (Ur. l. RS 25/17). (dostopen na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2017-01-1324?sop=2017-01-1324>, pridobljen: 15. 12. 2017).
- <http://www.ozs.si/> (pridobljeno: 18. 8. 2018).
- <https://www.gzs.si/> (pridobljeno: 18. 8. 2018).

5 PRILOGE

5.1 PRILOGA C: Protokol za delno strukturiran intervju z zbornicama

I. Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo (5 vprašanj)

6. *Katere aktivnosti ste do sedaj izvedli za informiranje in spodbujanje podjetij za izvajanje vajeništva? (navedite konkretne primere: načine informiranja, promocije ipd., morebitni info material, spletna stran, število delavnic/srečanj, ...)*
7. *Na kakšen način informirate in podpirate majhna in mikro podjetja?*
8. *Katere druge promocijske aktivnosti izvajate za spodbujanje vajeništva?*
9. *Kako podpirate mlade pri iskanju delodajalcev?*
10. *Kaj pričakujete od razvoja vajeništva? Kako vidite vlogo zbornic?*

II. Komunikacija in sodelovanje (2 vprašanji)

3. *Ali menite, da so pri izvajanju vajeništva jasno razdeljene vloge in odgovornosti vseh udeleženi? Kako vidite svojo vlogo?*
4. *Kako poteka svetovanje delodajalcem za izvajanje vajeništva? Katera so temeljna področja svetovanja?*

III. Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva (8 vprašanj)

9. *Ali sodelujete s šolami in delodajalci pri pripravi načrta izvajanja vajeništva (NIV)? Kako?*
10. *Ali sodelujete pri pripravi katalogov za praktično usposabljanje z delom (KPU)? Kako?*
11. *Kakšna je vaša vloga pri ocenjevanju znanja?*
12. *Kako potekajo priprave na izvedbo vmesnega preizkusa? So kje kakšne ovire, težave, dileme? Katere? Kako se jih lotevate?*
13. *Kako ocenjujete trenutne rešitve za verifikacijo učnih mest? Predlagate kakšne spremembe?*
14. *Kako komentirate trenutne rešitve glede usposabljanja mentorjev? Načrtujete kakšne spremembe?*
15. *Kako po vaši oceni poteka uvajanje vajeništva? Kje vidite močne vidike? Ali ste naleteli na kakšne težave? Kakšne? Kaj se kažejo kot dobre prakse?*
16. *Katere korake načrtujete za novo šolsko leto in katere srednjeročno, dolgoročno?*